

Fotoserie - en dag på museet

**M
SJ**

MUSEUM
SØNDER
JYLLAND

FOSSIL

HUNTING

I GRAM LERGRAV

Velkommen til Gram Lergrav!
Parkeringspladsen til busser, biler og cykler er foran museet. Her kan du parkere gratis - kom indenfor.

Du finder indgangen til museets butik og billet-salg ved parkeringspladsen. Entrébilletten giver adgang til både museet og fossiljagt. Hvis du vil købe din billet på forhånd, kan du gøre det på vores hjemmeside www.msj.dk.

Museumsværten tager imod dig og fortæller lidt om museet og fossiljagt. Hun viser også nogle typer fossiler, som du kan være heldig selv at finde i lergraven.

I butikken har du mulighed for at se en introduktionsfilm med tips og tricks til fossiljægere.

Det er også en god idé at se museets udstilling med fossiler, før du selv går på fossiljagt - så ved du, hvad du skal kigge efter.

Udstillingen viser Danmarks største fossiler, som er fundet i Gram Lergrav - og mange mindre fossiler af dyr, der alle levede i Gramhavet for 10 millioner år siden.

Klæd dig praktisk på til fossiljagten. Museet har udendørs garderobeskabe, og du kan låne gummistøvler, hvis du ikke har dine egne med. Vi anbefaler, at du også medbringer solhat, solcreme og drikkedunk på varme dage.

Som fossiljæger i Gram Lergrav har du brug for en skruetrækker pr. person, en spade og 1-2 værktøjskasser pr. familie. Find dit udstyr i redskabsskuret ved museet.

Klar, parat ekspedition! Fossiljagten begynder med en tur til fods ca. 500 meter på en sti gennem skoven.

Følg skiltene indtil du kommer til en trappe, som fører ned i lergraven. Nu er du ved åbningen ned i den urgamle havbund, hvor ler er aflejret lag for lag, år efter år, i 10 millioner år.

Når du går ned ad trappen, har du graveområdet til højre for dig. Pas på når du bevæger dig ud på skråningen - der kan være glat!

I skoleferierne og på udvalgte dage er vores fossilguide i lergraven. Fossilguiden viser dig den bedste graveteknik, og du har mulighed for at spørge ind til dine fund.

Din graveteknik er vigtig! Begynd først med at grave det øverste lerlag (ca. 10 cm) af i vandrette flader med spaden, så dit hul kommer til at ligne trappetrin. Det er voksenarbejde!

Derefter undersøger du de afgravede lerklumper ved at dele dem med en skruetrækker. Du finder bedst fossilerne, hvis du får leret til at dele sig i de oprindelige lag (dvs. vandret).

Er du heldig at finde et fossil, kan du bruge værktøjskassen til opbevaring. Læg små fossiler i den lille plastikpose, du får udleveret af museumsværten, når du køber billet. Så bliver de ikke så let væk!

De fleste fossiler bevares bedst ved at blive i lerklumpen.

Hele snegle og muslinger kan nogle gange forsigtigt gøres fri af leret. Fjern leret i en lille afstand fra skallen og arbejd dig rundt om den, til den løsner sig af sig selv. Er skallen revnet, så lad den blive i lerklumpen.

Hvis du finder knogler eller større genstande, skal du lade det blive i lergraven. Marker fundstedet (fx med et par skruetrækkere) og giv besked til museets personale. Tag evt. et billede af fundet, som du kan vise os.

Vis altid dine fund til personalet, som kan fortælle, hvad du har fundet. Når du graver efter fossiler, hjælper du museet med at lede efter nye betydningsfulde fund fra fortiden. Derfor skal knogler og andre sjældne fund indleveres til museet.

Grav løs, måske bliver du den næste, der gør et interessant fund!
Ofte fordyber vores gæster sig så meget i fossiljagten, at de bruger mange timer - måske en hel dag - i lergraven.

Husk derfor - at uden mad og drikke, dur helten ikke! Der er borde og bænke ved lergraven, hvor du kan nyde din madpakke, hvis du bliver sulten undervejs.

På et tidspunkt skal du løsrive dig! For museet lukker klokken 17, og da skal dit graveudstyr være tilbage på museet.

Vask udstyret, hvis det er beskidt, inden du stiller det på plads. Vaskepladsen er ved redskabskuret ved museet.

Hvad har du fundet? I museets laboratorium kan du studere dine fund og kategorisere dem ved hjælp af et bestemmelsesark. Måske har du også lyst til at gense fossilerne i udstillingen som afslutning på din egen fossiljagt.

SPØRGSMÅL & SVAR

Må jeg tage min hund med? Ja, hunde er velkomne - både på museet og i lergraven, når de føres i snor. Vis hensyn over for andre gæster og husk at samle efterladenskaber op.

Kan jeg have småbørn med på fossiljagt? Stien til lergraven er farbar med klapvogn/barnevogn. Ved lergraven kan barnevogne stå skyggefuldt under en middagslur i en pavillon, mens resten af familien fortsætter fossiljagten i nær afstand.

Kan jeg komme på fossiljagt, hvis jeg er gangbesværet? Gå ikke ned i lergraven, hvis du er dårlig til bens. Oven for lergraven er en pavillon med bord-bænkesæt, hvor du kan sidde og undersøge ler, som din ledsager henter til dig.

Kan jeg være med uden selv at gå på fossiljagt? Gram Lergrav ligger i dejlige omgivelser i en skov, hvor der er bord-bænkesæt til pauser. Her kan man iagttage fossiljægerne og nyde naturen.

Jeg skal tisse! Der er ikke toiletter ved lergraven. Der er et toilet i nærheden af redskabskuret ved museet, og toiletter inkl. handicaptolilet og pusleplads ved caféen og butikken inde på museet.

Må jeg tage medbragt mad med? Ja, nyd din medbragte mad ude ved bord-bænkesæt.

Kan jeg købe mad og drikke? Ja, i museets café, har du mulighed for at købe mad og drikke til at tage med på fossiljagt i lergraven.

Caféen byder også på lette anretninger, kage, is, varme og kolde drikke, som kan nydes i caféen eller i den hyggelige atriumgård.

Hvad sælger butikken? Fossiler, bøger, smykker og legetøj er nogle af de varer, som du finder i museumsbutikken.

Finder I noget spændende? Ja, vores gæster finder løbende spændende fossiler. Følg os på facebook, hvis du har lyst til at følge med i, hvad der bliver fundet i Gram Lergrav.

FIND

VEJ

GRAM LERGRAV
- PALÆONTOLOGI
Lergravsvej 2
6510 Gram

E-mail: gram@msj.dk
Tlf.: 65 37 08 06